

Новий Заповіт

СУЧАСНОЮ МОВОЮ

Міжнародна біблійна ліга та її партнери у всьому світі забезпечують Писанням мільйони людей, які досі не мають надії. Ця життєдайна надія міститься у слові Божому. Кожна придбана Біблія «Сучасною мовою» надасть нам можливість надрукувати ще одну Біблію для людини, котра потребує слово Боже. Для того щоб надати Святе Писання ще більшій кількості людей, будь ласка, зробіть пожертвування через інтернет-сторінку www.bibleleague.org/donate або надішліть кошти до Міжнародної біблійної ліги, 1 Bible League Plaza, Crete, IL 60417. Міжнародна біблійна ліга існує з тією ціллю, щоб забезпечувати Бібліями «Сучасною мовою» та різноманітними біблійними матеріалами церкви та партнерські організації для їх роботи, яка допомагає людям повірити в Ісуса Христа.

Новий Заповіт: Сучасною мовою™ (УСП™)

© Міжнародна біблійна ліга

Новий Заповіт: Сучасною мовою™ (УСП™)

© Міжнародна біблійна ліга, 1996–2014

© Міжнародна біблійна ліга, карти, ілюстрації, 2012–2013

© Міжнародна біблійна ліга, додаткові матеріали, 2014

У випадку використання до 1 000 віршів письмовий дозвіл не потрібен, але сукупність цитат не може складати повного об'єму або перевищувати половини друкованого видання. Нижченаведена інформація повинна надаватися на титульній або авторській сторінці:

Цитата приведена з Нового Заповіту Сучасною мовою™ (УСП™)

Перевидання цитат з Нового Заповіту Сучасною мовою™ (УСП™) зроблено з дозволу Міжнародної біблійної ліги, 1996–2014

У випадку використання цитат з Нового Заповіту «Сучасною Мовою» в некомерційний виданнях, а саме: церковних бюлетенях, об'явах, плакатах тощо, повне пояснення авторського права непотрібно, проте наприкінці кожної цитати має бути посилання на «УСП». За письмовим дозволом на перевидання більше 1 000 віршів або використання цитат, які у сукупності складають більше половини друкованого видання, або будь-якими проханнями про використання тексту необхідно звертатися до Міжнародної біблійної ліги.

Публікація коментарів або перевидання цитат у комерційних цілях з Нового Заповіту «Сучасною мовою» потребує письмового дозволу від Міжнародної біблійної ліги. За дозволом необхідно звертатися за адресою: permissions@bibleleague.org.

Bible League International

PO Box 820648

Fort Worth, TX 76182, USA

Телефон: 888-542-4253

Електронна пошта: permissions@bibleleague.org

Веб-адреса: bibleleague.org

Безкоштовні електронні матеріали: bibleleague.org/downloads

Зміст

Список скорочень	IV
Вступ	V
Від Матвія	1
Від Марка	40
Від Луки	65
Від Іоана	108
Діяння Апостолів	138
До Римлян	177
Перше Послання до Коринтян	194
Друге Послання до Коринтян	210
До Галатів	221
До Ефесян	227
До Филип'ян	233
До Колосян	238
Перше Послання до Солунян	242
Друге Послання до Солунян	246
Перше Послання до Тимофія	248
Друге Послання до Тимофія	253
До Тита	257
До Филимона	259
До Євреїв	260
Якова	274
Перше Послання Петра	279
Друге Послання Петра	284
Перше Послання Іоана	287
Друге Послання Іоана	292
Третє Послання Іоана	293
Послання Юди	294
Одкровення Апостола Іоана	296
Словник	315
Карти	324

Список скорочень

Назви книг, які містяться у Новому Заповіті, виділені *курсивом*.

Аваккум	Ав.	Ісая	Іс.
Амос	Ам.	Ісус Навин	Іс. Навин.
Буття	Бут.	Йов	Йов
Вихід	Вих.	Йоїл	Йоїл
<i>Від Іоана</i>	<i>Ін.</i>	Йона	Йона
<i>Від Луки</i>	<i>Лк.</i>	Левит	Лев.
<i>Від Марка</i>	<i>Мк.</i>	Малахія	Мал.
<i>Від Матвія</i>	<i>Мт.</i>	Михей	Мих.
Даниїл	Дан.	Наум	Наум.
<i>Діяння Апостолів</i>	<i>Дії</i>	Неемія	Неем.
<i>До Галатів</i>	<i>Гал.</i>	Овдія	Овд.
<i>До Ефесян</i>	<i>Еф.</i>	Огія	Ог.
<i>До Євреїв</i>	<i>Євр.</i>	<i>Одкровення Апостола Іоана</i>	<i>Одкр.</i>
<i>До Колосян</i>	<i>Кол.</i>	Осія	Ос.
<i>1 до Коринтян</i>	<i>1 Кор.</i>	<i>1 Петра</i>	<i>1 Петр.</i>
<i>2 до Коринтян</i>	<i>2 Кор.</i>	<i>2 Петра</i>	<i>2 Петр.</i>
<i>До Римлян</i>	<i>Рим.</i>	Пісня над Піснями	Пісн.
<i>1 до Солунян</i>	<i>1 Сол.</i>	Плач Єремії	Плач.
<i>2 до Солунян</i>	<i>2 Сол.</i>	Повторення Закону	Повт. Закону
<i>1 до Тимофія</i>	<i>1 Тим.</i>	<i>Послання Юди</i>	<i>Юд.</i>
<i>2 до Тимофія</i>	<i>2 Тим.</i>	Приказки	Пр.
<i>До Тита</i>	<i>Тит.</i>	Псалми	Пс.
<i>До Филимона</i>	<i>Филим.</i>	Рут	Рут
<i>До Филип'ян</i>	<i>Фил.</i>	1 Самуїла	1 Сам.
Ездра	Езд.	2 Самуїла	2 Сам.
Езекиїль	Ез.	Софонія	Соф.
Екклезіаст	Екк.	Судді	Суд.
Естер	Ест.	1 Хронік	1 Хр.
Єремія	Єр.	2 Хронік	2 Хр.
Захарія	Зах.	1 Царів	1 Цар.
<i>1 Іоана</i>	<i>1 Ін.</i>	2 Царів	2 Цар.
<i>2 Іоана</i>	<i>2 Ін.</i>	Числа	Числ.
<i>3 Іоана</i>	<i>3 Ін.</i>	Якова	Як.

Вступ

Новий Заповіт — це назва, яка вживалася протягом століть для позначення низки творів, що складають останню частину Біблії. Псалми — збірка поезій, які є частиною більшого зібрання книг, названого Старим Заповітом. Старий Заповіт — це друга частина Біблії. Таким чином Біблія — це фактично два зібрання книг. Власне, сама назва «Біблія» походить від грецького слова, яке означає «книги». Первісним значенням слова, що перекладається як «Заповіт», раніше було «угода» або «домовленість», тобто ідеться про обіцянку Бога благословити Свій народ. Старий Заповіт — це зібрання творів про Угоду, яку Бог уклав з єврейським народом за часів Мойсея. Новий Заповіт — це зібрання творів про Угоду, яку Бог уклав з усіма людьми, що вірять в Ісуса Христа.

У книгах Старого Заповіту наводиться перелік великих діянь Бога для єврейського народу, та розкривається Його задум використати цей народ, аби донести Своє благословення до всього світу. У цих творах ідеться про прихід Спасителя (чи Месії), якого Бог пошле для здійснення Свого задуму. Твори Нового Заповіту продовжують історію Старого Заповіту. В них розповідається про прихід Спасителя (Ісуса Христа) і про значення Його пришествя для всього людства. Старий Заповіт забезпечує необхідне підґрунтя для розуміння Нового Заповіту. Новий Заповіт, у свою чергу, доповнює історію спасіння, розпочату в Старому Заповіті.

Старий Заповіт

Твори Старого Заповіту є зібранням тридцяти дев'яти різних книг, написаних багатьма авторами. В основному їх було написано івритом, мовою давнього Ізраїлю. Кілька розділів написано арамейською — офіційною мовою Вавилонської імперії. Деякі частини Старого Заповіту було написано понад три з половиною тисячі років тому. Більше тисячі років минуло з часу написання перших книг і останніх. У цьому зібранні є книги з права, історії, прозові та пісенні твори, вірші і вчення мудреців.

Часто Старий Заповіт поділяють на чотири основні розділи: Закон, історичні книги, поезія та пророцтва. Закон містить п'ять книг, що називаються «П'ять книг Мойсея». Перша книга — «Буття». В ній розповідається про створення знаного нами світу, про перших чоловіка та жінку й про їхній перший гріх проти Бога. Розповідається про Великий потоп і про родину, яку Бог врятував від потопу, про початок існування ізраїльського народу — народу, обраного Богом для використання з особливою метою.

Історія Авраама

Бог уклав Угоду з Авраамом, чоловіком великої віри. За цією Угодою Бог обіцяв зробити Авраама батьком великого народу й віддати йому та його нащадкам землю Ханаанську. Авраам зробив обрізання, щоб показати, що він приймає Угоду.

Обрізання стало доказом згоди між Богом та його народом. Авраам не знав, як Бог робитиме те, що обіцяв, але він вірив Богові, і це дуже втішило Бога.

Авраам мешкав серед євреїв Месопотамії. Бог наказав Аврааму залишити свій дім і повів його на обіцяну землю — Ханаан, яка також зветься Палестиною. В похилому віці у Авраама народився син Ісаак. У Ісаака народився син Яків. Яків, якого також називали Ізраїль, мав дванадцять синів і дочку. Ця родина і стала народом Ізраїлю, та вони ніколи не забували свого родового походження. Вони й далі називали себе дванадцятьма колінами (чи групами родин) нащадків дванадцяти синів Якова: Рувима, Симеона, Левія, Юди, Дана, Нафталі, Гада, Ашера, Іссаха́ра, Забулона, Йосипа та Веніамина. Три основні прашури: Авраам, Ісаак і Яків — відомі як батьки або патріархи Ізраїлю.

Авраам був батьком і в іншому розумінні. Багато разів у давньому Ізраїлі Бог призивав певних людей бути своїми промовцями. Такі промовці або пророки, були представниками Бога перед людьми. Через пророків Бог давав людям Ізраїлю обіцянки, застереження, закони, вчення, уроки, засновані на попередньому досвіді, та уроки, в основі яких лежали майбутні події. Євреї Авраам був першим пророком, згаданим у Біблії.

Звільнення Ізраїлю від рабства

Родина Якова (Ізраїля) розрослась і нараховувала близько сімдесяти його прямих нащадків. Один із його синів, Йосип, став значною посадовою особою в Єгипті. Часи були тяжкими, тож Яків і його родина переїхали до Єгипту, де харчів було вдовольно і життя було легшим. Цей рід євреїв розрісся до невеликої народності, і фараон (єгипетський цар) зробив цих людей рабами. Книга «Вихід» розповідає про те, як згодом, через чотириста років, Бог за допомогою пророка Мойсея звільнив людей Ізраїлю від рабства в Єгипті й повернув їх у Палестину. Ціна за свободу була висока, та сплатити її довелося єгиптянам. Фараон і всі родини Єгипту втратили своїх старших синів (первістків), перш ніж фараон остаточно погодився звільнити народ. Тож сини, народжені першими, мали вмерти, щоб народ було звільнено, і народ Ізраїлю згадував про це під час вшанування Бога та жертвоприношеннях.

Народ Ізраїлю був готовий йти на волю. Ізраїльтяни приготувалися до втечі з Єгипту. Кожна родина вбила й засмажила ягня. Позначивши запони своїх наметів кров'ю ягнят, вони дали знак Богові. Похашцем напекли хліб без дріжджів і поїли. Цієї ночі Ангел Господній пройшов тією землею. Якщо не було крові ягняти на запоні, то первісток у цій родині вмирав. Люди Ізраїлю були звільнені. Та коли раби вже зібралися залишити Єгипет, фараон змінив свою думку. Він вислав військо, щоб захопити рабів-ізраїльтян і повернути їх, але Бог врятував Свій народ. Бог розділив Червоне море, провів Свій народ до волі на інший бік і знищив єгипетське військо, що їх переслідувало. Тоді, десь на Аравійському півострові, на горі в Синайській пустелі, Бог уклав особливу Угоду з цими людьми.

Закон Мойсея

Врятування Богом народу ізраїльського і ця угода, укладена в Синаї, виокремили цей народ з-поміж усіх інших. В цій Угоді були клятва та закони для народу Ізраїлю. Частина цієї Угоди, відома як «Десять заповідей», була написана Богом на двох кам'яних скрижалях і дана народові. Ці заповіді містять основні принципи життя, за якими Бог хотів би, щоб жили ізраїльтяни. Там перелічено обов'язки ізраїльтянина щодо Бога, родини та ближнього.

Десять заповідей і всі інші правила і вчення, дані на горі Синай, стали відомі як «Закон Мойсея» чи просто «Закон». Нерідко ці терміни вживаються для посилання на перші п'ять книг Святого Письма, а часом і на весь Старий Заповіт. Крім десяти заповідей та інших настанов, Закон Мойсея містить правила про священників, жертвоприношення, вшанування та свята. Ці правила записані у книзі «Левит». Згідно з Законом Мойсеевим, усі священники та їхні помічники походять з роду Левія. Ці помічники називаються «левитами». Найголовнішого серед священників називали Первосвящеником.

Закон включає настанови щодо влаштування священного намету (храму) або скинії — місця, куди ізраїльтяни приходять, щоб вшанувати Бога. А також вказівки щодо виготовлення всіх необхідних для відправи речей. Це підготувало ізраїльтян до будівництва священного Єрусалимського храму на горі Сіон, куди пізніше приходили люди для вшанування Бога. Порядок жертвоприношення та вшанування змушував людей побачити свої гріхи щодо одне до одного і до Бога. Але це також давало людям можливість дістати прощення та возз'єднатися одне з одним і з Богом. Ці жертви проклали шлях для кращого розуміння тієї жертви, яку Бог готувався принести всьому людству.

У Законі містилися настанови щодо того, як відзначати деякі свята. Кожне свято мало своє особливе значення. Деякі свята були веселими нагодами відзначити певні пори року, як свято Врожаю, П'ятидесятниця чи Трійця та Покрова. Деякі свята нагадували про чудесні вчинки Божі щодо Його народу. Таким святом була єврейська Пасха. Кожна родина відзначала втечу з Єгипту. Люди співали пісні, восхваляючи Бога; вони різали та готували ягня. Кожна чаша вина та шматочок їжі нагадували народу про вчинки Божі, здійснені на порятунок від життя, сповненого болем та смутку.

Інші свята були сумнішими. Щороку в день Спокути люди згадували лихі вчинки, заподіяні іншим та Богові. Це був день смутку, саме тому люди не їли. В цей день первосвященик приносив особливі жертви, щоб спокутувати свої гріхи.

Угода між Богом та Ізраїлем була надзвичайно важливою для авторів Старого Заповіту. В основі майже всіх пророчих Книг та Святого Письма лежить той факт, що народ ізраїльський і кожен житель Ізраїлю уклали особливу Угоду зі своїм Богом. Вони називали це «Угодою з Господом» або просто «Угодою». В їхніх книгах історія викладалася в світлі цієї Угоди: якщо особа чи народ віддано вірували у Бога та Угоду, тоді Бог винагороджував їх. Якщо люди нехтували Угодою, Бог їх карав. Бог послав Своїх пророків, щоб ті нагадали народу про Угоду з Богом. Поети Ізраїлю оспівували чудесні вчинки, здійснені Богом для покірливих, та журилися через біль та покарання тих, хто не підкорився Богові. В основі уявлень цих письменників про добро та зло лежало вчення Угоди, а коли невинні люди страждали, поети намагалися зрозуміти чому.

Царство Ізраїльське

Історія давнього Ізраїлю — це історія про те, як народ зрікся Бога, Бог врятував людей, люди повернулися до Бога, а тоді знову Його зреклися. На горі Синай народ погодився йти за Богом, а потім виступив проти Нього і був змушений блукати в пустелі протягом сорока років. Нарешті помічник Мойсея Ісус Навин привів народ до землі обітованої. Тоді вперше було завойовано й заселено землю Ізраїльську. Перші кілька століть після заселення народом керували місцеві вожді, які називалися суддями.

Зрештою, народ захотів, щоб цар правив ними. Першим царем був Саул, але ж той не підкорився Богові, отож Бог обрав підпасака на ім'я Давид бути новим царем. Пророк Самуїл прийшов і змастив його голову, помазуючи його царем Ізраїлю. Бог пообіцяв Давиду, що наступні царі Ізраїлю будуть його нащадками з коліна Юди. Давид завоював місто Єрусалим і зробив його столицею і майбутнім місцем зведення храму. Він зібрав священників, пророків, авторів пісень, співців та музикантів для оспівування храму. Давид навіть сам написав багато пісень (псалмів), але Бог не дав йому звести храм.

Коли Давид зостарився і вже мивав, він зробив свого сина Соломона царем Ізраїлю. Давид застеріг свого сина, щоб той завжди йшов за Богом і корився Угоді. Ставши царем, Соломон збудував храм і розширив кордони Ізраїлю. У ті часи Ізраїль був на вершині своєї слави. Соломон став знаменитим, а Ізраїль зміцнів.

Юдея та Ізраїль — розділення царства

По смерті Соломона почалася громадянська війна, і народ розділювався. Десять північних родів називали себе Ізраїлем. Південні роди називали себе Юдеєю (сучасний термін «євреї» походить від цієї назви). Юдея залишилася вірна Угоді, а династія Давида (царська родина) й далі правила в Єрусалимі, доки Юдея не була нарешті загарбана, а народ її не вигнали в полон до Вавилону.

У Північному царстві (Ізраїлі) змінилося кілька династій, оскільки люди не дотримувались Угоди. Кілька міст у різні часи ставали столицями в Ізраїльському царстві; останньою була Самарія. Щоб зміцнити свою владу над народом, царі Ізраїлю змінили порядок богослужіння. Вони обрали нових священників і збудували два нові храми: один у Дані, на північному кордоні Ізраїлю, а другий у Бетелі, на кордоні Ізраїлю з Юдеєю. Між Ізраїлем та Юдеєю точилося багато війн.

У ті часи заворушень та громадянської війни Бог посилав багато пророків до Юдеї та Ізраїлю. Деякі з них були священниками, а деякі — селянами. Деякі були радниками царя, інші вели значно скромніше життя. Деякі пророки записували свої вчення чи пророцтва, багато інших цього не робили. Але всі ці пророки приходили проповідувати чесність і праведність, а також необхідність покладатися на Божу допомогу.

Багато пророків застерігали, що народ буде знищено й розсіяно, якщо він не повернеться до Бога. Деякі з цих пророків бачили з'яви як майбутньої слави, так і майбутнього покарання. Багато з них очікувало на час, коли новий цар правитиме царством. Декому цей цар вбачався нащадком Давида, який приведе народ Божий до нового Золотого Віку. Дехто казав, що цар буде вічно правити у вічному царстві. Інші бачили його слугою, що зазнає багато страждань, щоб повернути свій народ до Бога. Але всі вони бачили його Месією, помазаником (обранцем) Божим, який приносить новий вік.

Занепад Ізраїлю та Юдеї

Люди Ізраїлю не слухали застережень Божих, тож у 722–721 рр. до Р. Х. Самарія була загарбана асирійцями. Ізраїльтян було вигнано з їхніх домівок і розсіяно по всій Асирійській імперії, і їхні брати і сестри в Юдеї втратили їх назавжди. Тоді асирійці заселили ізраїльські землі чужинцями. Ці люди були навчені релігії Юдеї та Ізраїлю, і багато з них намагалися слідувати Угоді. Таких людей почали звати самаритянами. Асирійці робили спроби вторгнутися в Юдею. Багато міст здалися загарбникам, але Бог врятував Єрусалим. Цар асирійський зазнав поразки

й повернувся на свої землі, де був зрадницьки вбитий двома своїми синами. Так було врятовано Юдею.

Ненадовго народ Юдеї змінився. Якийсь час він почав підкорятися Богові, але зрештою був переможений і розсіяний. Вавилоняни зміцнили й загарбали Юдею. Спершу вони взяли в полон лише кілька найвпливовіших людей. Але кількома роками пізніше, у 587–586 рр. до Р. Х. повернулися, щоб зруйнувати Єрусалим і храм. Хтось утік до Єгипту, але більшість позабирали в рабство вавилоняни. Знову Бог відправив пророків до народу, і народ почав дослухатися. Здається, знищення храму і Єрусалима, а також заслання до Вавилону справді змінили народ. Пророки дедали більше й більше говорили про нового царя та його царство. Один із пророків, Єремія, навіть говорив про Нову Угоду. Ця Нова угода буде викарбувана не на камінних скрижалях, а в серцях людей Божих.

Євреї повертаються до Палестини

Тим часом у Перській імперії до влади прийшов Кир і підкорив Вавилон. Кир дозволив народам повернутися на свої землі. Отак після сімдесяти років вигнання багато людей з Юдеї повернулося додому. Люди намагалися відновити свій народ, та Юдея залишалася нечисленною і слабкою. Знову відбудували храм, хоча він був не такий гарний, як зведений Соломоном. Багато людей віддано навернулися до Бога й почали вивчати Закон, твори пророків та інші святі книги. Багато чоловіків стали писарями (особливими вченими), що переписували Святе Письмо. В певний час ці люди організували школи з метою вивчення Святого Письма. Люди почали збиратися по суботах, у священний день відпочинку, для спільних занять, молитов і богослужіння. У своїх синагогах (місцях зібрання) вони вивчали Святе Письмо, і багато людей почало чекати приходу Месії.

На Заході Олександр Великий підкорив Грецію, а незабаром підкорив світ. Він поширював грецьку мову, звичаї та культуру в різних частинах світу. Коли він помер, царство розділилося й виросла інша імперія, що підкорила велику частину світу, відомого на той час, в тому числі Палестину, де жили юдеї.

Нові правителі, римляни, часто бували жорстокі й brutальні, а євреї були горді і непокірні. У ті нелегкі часи чимало євреїв очікували приходу Месії вже за їхнього життя. Євреї хотіли, щоб ними правили лише Бог і Месія, якого Бог обіцяв їм надіслати. Вони не розуміли, що Бог через Месію планував врятувати світ. Вони думали, що Бог планує врятувати євреїв від світу! Деякі євреї вдовольнялися очікуванням Месії, якого надішле Бог. Але інші вирішили «допомогти» Богові заснувати нове царство. Ці євреї називалися зилотами. Зилоти намагалися боротися проти римлян і нерідко вбивали євреїв, які співпрацювали з римлянами.

Єврейські релігійні групи

У першому столітті до нашої ери Закон Мойсея став надзвичайно важливим для євреїв. Люди вивчали Закон і сперечалися про нього. Люди розуміли Закон по-різному, але багато євреїв були готові вмерти за Закон. Серед євреїв існувало три головні релігійні групи, і в кожній групі були писарі (законники або вчені).

Саддукеї

Одна з груп називалася саддукеями. Ця назва, ймовірно, походить від імені Задок, первосвященника часів царя Давида. Багато священників та людей, наділених владою, були саддукеями. Ці люди визнавали лише Закон (п'ять книг Мойсеєвих)

як керівництво у релігійних справах. Закон багато чого вчив про священників та жертвоприношення, але не вчив про життя після смерті. Тож саддукеї не вірили у те, що люди воскреснуть після смерті.

Фарисеї

Інша група називалася фарисеями. Ця назва походить від гебрійського слова «тлумачити» (роз'яснювати) або «відокремлювати». Ці люди намагалися викладати чи тлумачити Закон Мойсея простим людям. Фарисеї вірили, що існує усна традиція, яка бере свій початок ще від часів Мойсея. Вони вірили, що люди кожного покоління можуть тлумачити Закон таким чином, щоб він відповідав потребам цього покоління. Це означало, що фарисеї визнавали не лише Закон Мойсея, а також і книги пророків, писання і навіть свої власні традиції. Ці люди намагалися ретельно дотримуватися Закону і своїх власних традицій. Тож вони уважно стежили за тим, що ідять і чого торкаються. Вони дбали про миття рук та омивання. Вони також вірили, що люди воскреснуть після смерті, оскільки розуміли те, що казали пророки про майбутні події.

Ессеї

Третю значну групу склали ессеї. Багато священників Єрусалима вели життя негідне Богу. Також римляни призначили багатьох первосвящеників, і дехто з них не відповідав вимогам Мойсеевого Закону. Тому ессеї вважали, що богослужіння та жертвоприношення в Єрусалимі не проводяться належним чином. Ессеї переселилися в юдейські пустелі. Вони організували свої комуни, куди приймали тільки ессеїв. Вони постились, молилися і чекали, що Бог пошле Месію і очистить храм і священство.

Новий Заповіт

Бог розпочав втілення Свого задуму. Він обрав особливий народ і уклав з цим народом Угоду, яка мала підготувати людей до розуміння Його справедливості й благості. Через пророків та поетів Він розкрив Своє благословення світу, заснувавши довершене духовне царство, в основі якого лежала нова краща угода. Втілення задуму починалося з приходу обіцяного Месії. Пророки розповідали про Його прихід дуже детально. Вони сповістили де Месія буде народжений, якою Він буде людиною, а також яку роботу Він має виконати. Настав час Месії прийти й розпочати укладення Нової Угоди.

Твори Нового Заповіту розповідають про Нову Угоду Бога, яка була донесена і втілена через Ісуса, який був Христом (тобто помазаником, Месією). Вони вчать, що ця Нова угода була призначена для усіх людей. Вони розповідають про те, як люди в першому столітті відгукнулися на милостиву пропозицію Божої любові й стали частиною Нової Угоди. У цих творах даються вказівки Божим людям щодо того, як жити в цьому світі. В них також описується благословення, обіцяне Богом Його народам для повного й осмисленого життя у світі й для життя з Ним після смерті.

Твори Нового Заповіту включають двадцять сім різних книг, як мінімум, восьми різних авторів. Усі вони написані грецькою мовою, яка була поширена у світі в першому столітті. Більше половини всіх творів написано чотирма апостолами, людьми, обраними Ісусом, щоб бути Його представниками чи помічниками. Мат-

вій, Іоан та Петро були трьома з найближчих послідовників Ісуса під час Його земного життя. Інший автор, Павло, був обраний Ісусом пізніше, через чудесну з'яву.

Перші чотири книги, що називаються Євангеліями, — це різноманітні описи життя, смерті та воскресіння Ісуса Христа. Загалом у цих книгах радше йдеться про вчення Ісуса, мету Його появи на землі, надзвичайне значення Його смерті, ніж просто викладаються історичні факти Його життя. Це особливо стосується четвертої книги, Євангелії від Іоана. Перші три Євангелії дуже подібні за змістом. Фактично вони багато в чому повторюються. Однак кожен твір написано для іншої аудиторії, і мета кожної відрізняється від інших.

За чотирьома Євангеліями йдуть Діяння апостолів, історія подій, що відбулися після смерті Ісуса. Там описано, як Богову пропозицію любові було проголошено людям послідовниками Ісуса. У ній також розповідається, як проголошення цієї Євангелії чи Доброї Звістки призвело до широкого визнання християнської віри в Палестині та Римському світі. Книга Діян була написана Лукою, свідком багатьох подій, про які він писав. Лука був також автором третьої Євангелії. Ці дві книги складають логічну єдність; Діяння — це природне продовження життєпису Ісуса.

За Діяннями йде зібрання листів окремим особам чи групам християн. Ці листи надсилалися християнськими провідниками Петром та Павлом, двома апостолами Ісуса. Ці листи було написано для того, щоб допомогти людям розібратися з проблемами, які перед ними тоді поставали. Вони інформували, направляли, повчали й надихали не лише цих людей, а й усіх християн в їхній вірі, спільному житті та житті у світі.

Книги Нового Заповіту

Подальший опис книг Нового Заповіту має допомогти в підготовці до читання кожної книги:

Євангелія від Матвія. Матвій — це ім'я одного з дванадцяти найближчих Ісусових послідовників. Матвій був єврейським збирачем податків, коли Ісус обрав його стати одним із Своїх апостолів. У творах Матвія простежується вплив його єврейського походження та інтересів. Видається, він особливо дбає про виповнення передбачень Старого Заповіту в житті Ісуса. Однак Матвій справді ставить у центрі свого твору вчення Ісуса.

Євангелія від Марка. Іоан Марко був молодим товаришем деяких апостолів. Стиль Марка стислий і насичений подіями. На відміну від Матвія та Луки він небагато уваги приділяє вченню Ісуса. Марко, очевидно, писав для римського (неєврейського) читача, тож у центрі його твору діяння Ісуса, які доводять, що Ісус — Син Бога. Здається, Марко насамперед зацікавлений у тому, щоб люди дізналися, що Ісус прийшов на землю для того, щоб врятувати людство від наслідків гріха.

Євангелія від Луки. Це одна з двох книг, написаних людиною, що подорожувала разом з апостолом Павлом. Лука був добре освіченим лікарем і талановитим письменником. Видно, що він знайомий з Євангелієм від Марка й більшістю матеріалів Євангелії від Матвія. Та з них він вибирає лише те, що могло бути зрозумілим і могло зацікавити неєврейський загал. Більшою мірою, ніж усі інші автори Євангелій, він зацікавлений у послідовному викладі життя Ісуса як історичної реальності. І все ж він робить наголос не на подіях життя Ісуса, а на самому Ісусі як особі, Яка любить людей, дбає про них і навчає їх справжнього значення життя, сягає всіх потреб людей, маючи владу допомогти й порятувати.

Євангелія від Іоана. Ця Євангелія дуже відрізняється від перших трьох. Це

одразу видно з прекрасного й глибокого вступу. Іоан дає багато матеріалу, якого не міститься в інших Євангеліях. Головна мета його — довести, що Ісус був Месією (Христом), святим Сином Божим та Рятівником світу.

Діяння апостолів. Ця книга, написана Лукою, розпочинається з того, на чому закінчилася його перша книга. Вона починається з настанови Ісуса Своїм послідовникам іти по світу, проголошуючи Добру Звістку, послання про любов Бога до людства. Ісус хотів, щоб вони розповідали те, про що вже дізналися самі, — про Його святе завдання: врятувати людей землі від наслідків їхніх лихих діянь. Лука простежує захоплююче втілення цієї справи, концентруючи увагу на двох головних рушійних образах — Петрі та Павлові. Він показує, як християнство швидко поширювалося від започаткування в Єрусалимі, далі в оточуючих районах Юдеї та Самарії, і потім у найвіддаленіших куточках Римської імперії.

Наступна група творів Нового Заповіту містить Послання Павла. Апостол Павло (спочатку званий Савлом) був добре освіченим євреєм з Тарсу в Кілікії (південно-східна Туреччина). Він дістав освіту в Єрусалимі, був провідником фарисеїв і жорстко боровся з християнським рухом у перші роки його існування. Однак Ісус явився йому в з'яві й докорінно змінив його життя. Десятьма роками пізніше він почав подорожувати, щоб поширювати звістку про Христа. Протягом цього періоду він написав багато послань до церков (християнських груп) та окремих осіб. Новий Заповіт містить тринадцять таких послань.

Послання Павла до римлян — це найдовше й найповніше його послання. Більшість із його послань написана до християнських груп у міста, де він першим проповідував вчення про Христа й організовував церкви. Однак він написав це послання до християн Рима, ніколи не бувавши в Римі. Він був у Греції близько 57 року н. е. Не маючи змоги подорожувати до Рима, як йому хотілося, він виклав учення, яке зазвичай проповідував, у цьому листі. Це ретельно записаний виклад основних істин християнської віри.

Перше та Друге послання Павла до коринтян — це два з кількох послань, написаних Павлом до християн у Коринті, місті у південній Греції. У першому з них Павло розглядає деякі проблеми, що виникли там між християнами, і відповідає на запитання, які йому попередньо ставили. Вони стосувалися християнських спільнот, одруження, статевого гріха, розлучення, єврейських звичаїв тощо. Особливо цікавий тринадцятий розділ, відомий твір Павла про любов, в якій Павло вбачає вирішення всіх проблем. Друге послання було написане після відповіді коринтян на Перше послання.

У *Посланні Павла до галатів* розглядаються різні проблеми християн у Галатії. Павло проповідував там християнство й організував кілька церков. Тоді група єврейських вчителів подалася туди й навчала певних ідей, які були дуже далекі від істинного християнського вчення. Проблема була серйозною, оскільки стосувалася основ взаємин людини з Богом. На той час Павло не міг вирушити до Галатії, але давав потужне вирішення цієї проблеми в своєму Посланні. Як і в його Посланні до римлян, тут розкриваються основи християнської віри, але з іншого погляду.

Павло написав *Послання ефесянам* під час ув'язнення, але точно не відомо, де і коли. Тема цього послання — це задум Бога об'єднати всіх людей під владою Христа. Павло додавав насаги християнам жити в гармонії одне з одним і виконувати свої обов'язки перед Богом.

Послання Павла до филип'ян було також написане у в'язниці, очевидно, в Римі. Павло мав багато неприємностей на той час, але він вірив у Бога, саме тому його

лист сповнений довіри та радості. Павло писав з метою додати сміливості филиппійським християнам і подякувати за певну фінансову підтримку, що вони йому надали.

Павло написав *Послання до колосян*, щоб заперечити деякі брехливі вчення, що створювали чимало клопоту для церкви в Колосах, місті в Малій Азії (Туреччина). Частина цього послання подібна до послання ефесянам. Павло дає деякі практичні уроки того життя, яким повинен жити християнин.

Перше і Друге послання до солунян були, можливо, одними із перших послань Павла. Під час своєї першої подорожі до Македонії (північної Греції), Павло сповістив солунянам християнське послання. Багато людей повірило, але Павло мусив залишити їх дуже скоро. Павло писав, щоб додати людям наснаги в їхній новій вірі. Він також писав про речі, які люди не розуміли, особливо про очікуване повернення Христа. В своєму другому посланні Павло продовжує цю дискусію.

Перше й Друге послання до Тимофія та Послання до Тита були написані Павлом наприкінці його життя до двох його близьких товаришів. Павло залишив Тимофія в Ефесі, а Тита — на Криті для допомоги у вирішенні проблем з організацією та діяльністю місцевих церков. Тобто Тимофій та Тит повинні були допомагати церквам у тих містах підготуватися до самостійного управління й діяльності. У першому посланні до Тимофія і посланні до Тита Павло дає поради, як вирішувати різні проблеми та як виходити зі скрутних ситуацій. У в'язниці, коли Павло відчув наближення смерті, він написав друге, дуже особисте послання до Тимофія. В цьому Посланні містяться поради й підтримка, оскільки Павло палко прагнув, щоб Тимофій, слідуючи його зразку, і далі жив з вірою, наснагою та довготерпінням.

Послання Павла до Филимона — це коротке послання, написане одночасно з посланням до колосян. Филимон, християнин в Колосах, був господарем утеклого раба Онисима, який навернувся у християнство, завдяки впливу Павла. Послання Павла — це заклик до Филимона пробачити Онисима й прийняти його назад.

Крім послань від Павла, є ще вісім послань, написаних іншими послідовниками Ісуса. Автор *Послання до євреїв* залишився невідомим, але зрозуміло, що листа написано до євреїв, які вірять у Христа. Їм загрожувала небезпека бути відвернутими від їхньої віри в Ісуса. Цього листа було написано для того, щоб додати наснаги таким християнам і зміцнити їхню віру. Автор наголошує на вищості Ісуса Христа над усіма іншими істотами та особами. Він навчає, що вічне священство Ісуса Христа і «краща угода» мають переваги над священством Старого Заповіту і «першою Угодою». Автор закінчує листа, підтримуючи в народі віру в Бога і життя для Нього.

Слово «практичний» майже завжди вживається при характеристиці *Послання від Якова*, «служби» Бога й Ісуса. Дехто вважає, що це один із братів Ісуса. Єврейське походження Якова дається взнаки, коли він викладає своє вчення про чесність і справедливість, допомогу бідним, любов до світу, мудрість, витримку, випробування та спокуси, вчинки та послух, віру і працю. Він закликає людей молитися й бути терплячими.

Перше і Друге послання Петра було звернено до християн, які живуть у багатьох різних місцях. Петро навчав цих християн того, що є надією їхнього життя, а також того, що справжня їхня оселя — на Небесах. Вони переживають тяжкі часи, та Бог не забув їх, запевняв Петро. Вони вдосконалюються у своєму стражданні. Він нагадував їм, що Бог благословив їх і простив їхні гріхи через Ісуса Христа.

Вони мусять відповісти праведним життям. У другому посланні апостол виступає проти жєнаставників. Він навчає про істинне знання і друге пришєсть Христа.

Перше, Друге і Третє послання Іоана були написані апостолом Іоаном. Послання Іоана, сповнені любові, запевняють віруючих у тому, що Бог їх завжди прийме. Іоан вчить, що люди показують свою любов до Бога в любові до оточуючих, і живучи так, як бажає для них Бог. Друге і Третє послання закликають християн до любові одне до одного і застерігають від жєнаставників і безбожної поведінки.

Автор *Послання Юди* — це брат Якова і, мабуть, брат Ісуса. У цьому посланні проповідується стійке дотримання віри, а також автор висловлюється проти зломисників та жєнаставників.

Остання книга Нового Заповіту, *Одкровення апостола Іоана*, відрізняється від усіх інших. Вона написана високометафоричною мовою і розповідає про з'яви, що були автору, апостолу Іоану. Багато з цих метафор та образів запозичено зі Старого Заповіту. Їх легше зрозуміти, порівнюючи з творами Старого Заповіту. Ця книга запевняє християн в остаточній перемозі над злими силами за допомогою Бога й Ісуса Христа, їхнього провідника й помічника.

Новий Заповіт і сучасний читач

Сьогоднішній читач Біблії мусить пам'ятати, що ці книги було написано тисячі років тому для людей, що жили в культурних умовах, дуже відмінних від наших. Взагалі, в центрі творів лежать принципи, які є абсолютною істиною, хоча багато історичних подій, використаних ілюстрацій та посилянь можуть бути зрозумілими лише тим, хто має уявлення про часи й культуру, в якій відбувалися події. Наприклад, Ісус розповідає історію про чоловіка, який сів зерно в інший ґрунт за інших природних умов. Такі умови можуть бути незнані людям сьогодення, але урок, який дає Ісус на цьому прикладі, підходить людям у будь-які часи, в будь-якій місцевості. Сучасному читачеві світ Біблії може видатися дещо дивним. Звичаї, ставлення, манера розмовляти можуть здатися незвичайними. Тому варто оцінювати все це не за сучасними стандартами, а за мірками того часу і того місця. Також важливо взяти до уваги те, що Біблію було написано не як наукову книгу. Це переважно опис історичних подій та підкреслення значущості цих подій для людства. Її вчення містить універсальні істини, які лежать за межею царства науки. Вони залишаються справедливими навіть у наш сучасний вік, оскільки там ідеться про основні духовні потреби людини, які ніколи не змінюються.

Кожна людина, яка береться до читання Біблії об'єктивно, може взяти для себе багато корисного. Вона дістане знання про історію та культуру давнього світу, дізнається про життя і вчення Ісуса Христа, про його значення для Його послідовників. Вона зможе зазирнути в духовну сутність і зрозуміти радість і мінливість життя. Вона знайде відповіді на найскладніші життєві питання. Отже, є багато добрих причин прочитати цю книгу. І людина, яка, читаючи, ставитиметься до тексту відкрито й допитливо, можливо знайде Божественну причину свого існування.

Міжнародна біблійна ліга та її партнери у всьому світі забезпечують Писанням мільйони людей, які досі не мають надії. Ця життєдайна надія міститься у слові Божому. Кожна придбана Біблія «Сучасною мовою» надасть нам можливість надрукувати ще одну Біблію для людини, котра потребує слово Боже. Для того щоб надати Святе Писання ще більшій кількості людей, будь ласка, зробіть пожертвування через інтернет-сторінку www.bibleleague.org/donate або надішліть кошти до Міжнародної біблійної ліги, 1 Bible League Plaza, Crete, IL 60417. Міжнародна біблійна ліга існує з тією ціллю, щоб забезпечувати Бібліями «Сучасною мовою» та різноманітними біблійними матеріалами церкви та партнерські організації для їх роботи, яка допомагає людям повірити в Ісуса Христа.

Новий Заповіт: Сучасною мовою™ (УСП™)

© Міжнародна біблійна ліга

Новий Заповіт: Сучасною мовою™ (УСП™)

© Міжнародна біблійна ліга, 1996–2014

© Міжнародна біблійна ліга, карти, ілюстрації, 2012–2013

© Міжнародна біблійна ліга, додаткові матеріали, 2014

У випадку використання до 1 000 віршів письмовий дозвіл не потрібен, але сукупність цитат не може складати повного об'єму або перевищувати половини друкованого видання. Нижченаведена інформація повинна надаватися на титульній або авторській сторінці:

Цитата приведена з Нового Заповіту Сучасною мовою™ (УСП™)

Перевидання цитат з Нового Заповіту Сучасною мовою™ (УСП™) зроблено з дозволу Міжнародної біблійної ліги, 1996–2014

У випадку використання цитат з Нового Заповіту «Сучасною Мовою» в некомерційний виданнях, а саме: церковних бюлетенях, об'явах, плакатах тощо, повне пояснення авторського права непотрібно, проте наприкінці кожної цитати має бути посилання на «УСП». За письмовим дозволом на перевидання більше 1 000 віршів або використання цитат, які у сукупності складають більше половини друкованого видання, або будь-якими проханнями про використання тексту необхідно звертатися до Міжнародної біблійної ліги.

Публікація коментарів або перевидання цитат у комерційних цілях з Нового Заповіту «Сучасною мовою» потребує письмового дозволу від Міжнародної біблійної ліги. За дозволом необхідно звертатися за адресою: permissions@bibleleague.org.

Bible League International

PO Box 820648

Fort Worth, TX 76182, USA

Телефон: 888-542-4253

Електронна пошта: permissions@bibleleague.org

Веб-адреса: bibleleague.org

Безкоштовні електронні матеріали: bibleleague.org/downloads

